

Az egykori Csehszlovákia, később Szlovákia ma-gyarságának régi vezetőjét, úgy is mondhatnám, veteránját, Duray Miklóst kérdezzük:

- Kedves Miklós, milyen volt a Magyar Koalíció Pártjának dunaszerdahelyi ünnepe?
- Méltóságteljes és tartalmas. Méltóságteljes volt, mert jól megrendeztük. És a tartalmát az adta, hogy felfigyelt rá az egész európai néppárti közvélemény, tehát a keresztény konzervatív európai pártok mind figyelemmel voltak irántunk. Angela Merkeltől az európai parlament elnökéig.
- Kik voltak jelen a találkozón?
- Orbán Viktor, két minőségében is jelen volt. Részben mint testvérpártunknak, a Fidesznek az elnöke, részben pedig úgy, mint az Európai Néppárt alelnöke. Nagyon fontos volt a jelenléte több szempontból is. Nemcsak azért, mert ő volt a legjelentősebb képviselője ezen a rendezvényen a magyarországi politikai közéletnek, hanem azért is, mert nyilvánvalóvá tette a szlovák sajtó számára is - legalábbis egy részének -, hogy ő nemcsak pártpolitikusként jött, hanem magyar miniszterelnök akar lenni.
- Jelentősége volt annak, hogy Angela Merkel levélben fordult ehhez a tanácskozáshoz?
- Igen, a néppárti frakciónak a vezetője személyesen is jelen volt, és nagyon kihangsúlyozta azt, hogy a koalíció pártja Szlovákiában - mondjuk a jobboldali pártok közül - a leginkább elkötelezettje az európai politikának. Ezt a minősítést azzal érdemeltük ki, hogy a jelenlegi parlamenti ellenzékből egyedül mi szavaztuk meg a lisszaboni szerződést.
- Önök tehát megszavazták a lisszaboni szerződést?
- Igen. Ez számunkra mindenképpen fontos volt, és ez politikai meggyőződés a mi részünkről. Ha túlságosan beszorulunk a szlovákiai pártpolitizálás követői közé, akkor onnan nagyon nehezen lehet kitörni. De ha európai arculatú, és az európai kapcsolatokat ápoló politikai szervezetként jelenünk meg, akkor sokkal inkább magunkra tudjuk vonni a nemzetközi közvélemény figyelmét.
- Mintha ellentétes mozgás lenne a felvidéki magyarság politikai törekvései és az erdélyi, partiumi magyarság pártpolitikai törekvései között.
- Hát ez az ellentétesség már évek óta jelentkezik, de nemcsak Erdéllyel, hanem Kárpátaljával meg Délvidékkel kapcsolatban is, hiszen míg az említett helyeken a 90-es évek elején

egységes magyar politizálás alakult ki, addig a Felvidéken eléggé megosztott volt a magyarság politikailag. Na most ez a folyamat megfordult, mert mi nagyon nagy erőfeszítések árán egységesíteni tudtuk a magyar politikai irányzatokat Felvidéken. Ugyanakkor Erdélyben, Kárpátalján és Délvidéken, de mondhatnánk Horvátországot is, a szétesés, az egymással szembeni fellépés tanúi vagyunk. Ebben sajnos - mármint az említett szembekerülésekben - szerepet játszott a magyarországi politikai szembenállás is, a különböző pártpolitikai szembenállásokra gondolok. Ugyanakkor mi Felvidéken igyekeztünk kiküszöbölni azokat a pártbefolyásokat, amelyek Magyarországról érvényesültek volna a mi köreinkben. Ez nem azt jelenti, hogy kapcsolatokat szakítottunk volna meg, hanem nem mutattunk hajlandóságot arra, hogy egy-egy párt valamilyen érdeke mellett kötelezzük el magunkat. Mi a közös magyar nemzetpolitika mellett köteleztük el magunkat.

- Meg is lett az eredménye.

- Igen. Lehetett volna talán eredményesebb is a pártegyesülés utáni tíz évünk, de hát enynyire tellett.

- Jó, de közben önök azért kaptak egy nagyon kemény leckét, iskolát az 1994-98 közötti időszakból, Vlagyimir Meciar és kormánya időszakából. Erről a korszakról mondta azt Madlen Allbright amerikai külügyminiszter, hogy Szlovákia fekete lyuk Európa történetében.

- Igen, ez így igaz. A Meciar-i korszaknak volt számunkra egy következménye, hogy felgyorsította azt az egységesülési folyamatot, amit a pártpolitikusok, vagy egyes pártpolitikusok rossz szemmel néztek, de a felvidéki magyar választópolgár óhajtott. Tehát így is lehet mondani, Meciar segített nekünk abban, hogy teljesítsük a nép akaratát.

- Mindenképpen izgalmas korszak ez, mert a liberálisok, a kereszténydemokraták és az együttélés alakított ki végül egy koalíciót Szlovákiában. Magyar koalíciót, illetve egy pártot.

- Ez a kilencvenes években koalíció volt, 98-ban pedig párttá alakult.

- Az önök életében nagyon fontos az oktatási minisztérium működése. Ez a minisztérium most a Szlovák Nemzeti Párt irányítása alatt működik.

- Érdekes, hogy azokat a tárcákat, amiket a Magyar Koalíció Pártja látott el korábban, plusz az oktatási tárcát megkapták Slotáék. Úgy látom, hogy ez nem véletlen. Ott kell keresni az okot, hogy ez számára stratégiai kérdés. Nem szakmai stratégia, hanem szlovák nemzetstratégiai kérdés. Van egy rögeszménk, aminek a magva az: a vidékfejlesztést úgy kell kézben tartani, hogy szlovákosodhassanak ezek az elmagyarosodott szlovákok.

- Igen, már hallottuk ezt a jópofa érvelést. Mondja, a Bugár miért nem volt ott a megemlékezésen?

- Szerintem ez olyan, mintha egy szülő a gyerekének a születésnapjára tudatosan nem megy el.

- Sértettségből?

- Neki ott lett volna a helye. És azzal, hogy nem jelent meg, önmagát minősítette.

- Igen. Néhány évig elnöke volt ennek a pártnak. Most hogy állunk? Mármint Szlovákia és Magyarország politikai, kormányzati szinten?

- Nincs jó viszony. De ez sok mindennek tudható be, és nem egy egyszerű szlovák-magyar vitának vagy ellentétnek. Itt számításba kell venni azt is, hogy mind a két országban a kormány élén egy-egy olyan fiatalember áll, aki számára a szomszédságpolitika vagy elhanyagolható kérdés, vagy pedig a belpolitikai propagandának a kérdése. Mondják azt Gyurcsányról Szlovákiában, hogy azért utasította vissza legutoljára a szlovák miniszterelnökkel való találkozást, mert fél a magyarországi ellenzékétől. Közben a magyarországi ellenzék rosszallását fejezte ki amiatt, hogy Gyurcsány már régen nem találkozott a szlovák kollégájával. És ezzel én

egyét is értek, mert találkozni kell. Még akkor is, ha ellentétek vannak, sőt annál inkább kell találkozni. A miniszterelnökök kezében rettentő sok eszköz van arra, hogy javíthassanak a kapcsolatokon. Annak ellenére ez a véleményem, hogy Slotának a kijelentése Szent Istvánnal kapcsolatban nagyon bunkó és sértő, és az is felháborító, hogy a miniszterelnök - mármint Fico - nem határolódott el.

- Nem csak arról van szó, hogy Slota megint berúgott?

- Lehet, hogy részeg volt, de nincs mentség. Ezt a szlovák kormányon belül kellene elintézni.

- Még egy kérdést szeretnék feltenni önnek. Nálunk a balliberális sajtó ünnepli Ficót meg Szlovákiát, hogy lényegesen előbbre tart, mint Magyarország. Vannak ennek érzékelhető jelei Szlovákiában?

- Érzékelhető jele nincsen, mert ezek a makrogazdasági mutatókkal kapcsolatos közgazdasági tényezők. De szerintem nem Ficót kell ünnepelni, hanem inkább a Dzurinda-kormány az érdemét kellene kiemelni, mert abban a nyolc évben, amikor a Magyar Koalíció Pártja is tagja volt a szlovák kormányoknak, akkor történtek olyan intézkedések, rendelkezések, születtek olyan törvények, amelyek lehetővé tették azt, hogy ma Szlovákia alkalmas az eurónak, mint fizetőeszköznek a bevezetésére. A Fico-kormányt annyiban lehet dicsérni ebben a vonatkozásban, hogy nem változtatta meg ezeket a viszonyokat. Hozzá kell tenni azt, hogy Szlovákiában rendben tartják a háztartást, nem úgy, mint Magyarországon, és Szlovákiában a kormány országpolitikát folytat, nem úgy, mint Magyarország.

- Három választás előtt állnak Szlovákiában. Azt mondják a megfigyelők, hogy ezek közül legfontosabb a megyei választás. Nyolc megye van Szlovákiában, ebből 5-ben érdekelt a magyarság.

- Így van, öt megyében vagyunk érdekelték. De tulajdonképpen nem csak a megyei választás az, amire oda kell figyelni. Fontos számunkra az európai parlamenti választás is és fontos a parlamenti választás. Ez a három választás egy év, tehát 365 nap leforgása alatt történik Szlovákiában. 2009 tavaszán választunk európai parlamenti képviselőket, november végén vagy december elején megyei képviselőket, a következő év májusának a végén pedig parlamenti képviselőket. És közben van még köztársasági elnöki választás is. A mi jelöltünk, akit támogatunk, esélytelen a győzelemre, de nagyon fontos, hogy milyen eredményt ér el. Ő egy nagyon szimpatikus asszony, szociológus, európai műveltségű ember. Fontos látnunk, hogy hányan támogatják Szlovákiában. Ez egy társadalmi szonda lesz.

- És a másik két választás?

- Az európai parlamenti választás számunkra azért fontos, hogy megőrizzük azt a két helyet, amit négy évvel ezelőtt megszereztünk. De titkon abban is reménykedünk, hogy aktívabbak lesznek a magyar választók, és akkor talán három helyet is sikerül szerezni. A megyei választás lesz a legveszélyesebb, mert most akarják átalakítani például a Nyitra megyei választókörzeteket, ami számunkra mindenképpen hátrányosabb helyzetet teremthet. Ugyanis kialakulóban van - elsősorban Nyitra megyében, de úgy néz ki, hogy talán máshol is - egy MKPV-val szembeni szlovák nagykoalíció. És amennyiben ezek a nagykoalíciók létrejönnek, akkor olyan választókörzetekben, ahol 40% körül van a magyar választók aránya, ott bizony megtörténhet, hogy nem tudunk mandátumot szerezni.

- Ennek reális veszélye van?

- Sajnos ez valóságos veszély. És nemcsak most, már négy évvel ezelőtt lehetett látni, a szlovák politika megyei viszonylatban arra törekszik, hogy lehetetlenné tegye a magyar érdekérvényesítést. Ez egy olyan helyzet, ami ellen tenni nem nagyon tudunk, de alapot adhat arra, hogy átértékeljük az eddigi politikázásunkat, illetve a politikai céloknak a megfogalmazását.

Koncepciót kell váltani

Írta: Győri Béla

2008. augusztus 01. péntek, 06:28 -

Egy ilyen, magyarokkal szemben felsorakozó szlovák nagykoalícióval a harcot csak úgy lehet felvenni, ha kikényszerítjük a jogrend megváltozását Szlovákiában. Vagy egy kisebbségi önkormányzati rendszert, hasonlókat mondjuk, mint Magyarországon, ahol megvannak a kisebbségi testületek a megfelelő jogkörökkel felruházva. Vagy pedig az autonómiát. Mert ha a jelenlegi állapotban maradunk, akkor csak vesztesek lehetünk, és gyakorlatilag kiszorulunk mindenből. Tehát koncepciót kell váltani.

- Szavaiból úgy veszem ki, hogy önök folya-matosan értékelik a szlovákiai belpolitikai helyzetet, és a szlovák külpolitikát is. Úgy látom, hogy önöknél élénk munka folyik. Nem lustálkodnak és nem is unatkoznak.

- Néha jólesik egy kicsit lustálkodni is, de unatkozásról szó sem lehet.

- Duray Miklós, köszönöm az interjút. Minden jót kívánok Önnek.

Győri Béla